

Naročnina
za državo SHS:
za celo leto naprej Din. 120—
za pol leta " " " 60—
za četrt leta " " " 30—
za en mesec " " " 10—
za inozemstvo:
celoletno " " " Din. 250—
pololetno " " " " 125—
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji " " " Din. 15—
v inozemstvu " " " " 35—
Posamna štev. 75 par.

SLOVENEK

Cene inseratov:
Enostopna petlinna vrsta malih
oglasov po K 4— in K 6—
veliki oglas nad 45 mm višine
po K 8—, posilna itd.
po K 12—.
Pri večjem naročilu popust.
Izbija vsak dan izvenredni
ponedeljski dnevi po praz-
niku ob 3. uri zjutraj.
Mesečna priloga: Vestnik SKZ.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; neizbrana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Oprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljana št. 950 za naročnino in št. 349 za oglaš.
zagreb 19.011, sarajev 7983, praga in dunaj 24.797

Borba za avtonomijo — borba ljudske stranke.

Borba za decentralistično ureditev države zavzema čimdalje oštrjšo obliko in se polašča čimdalje širših krogov. Preplašeni živaltci, ki si v zagati ne more pomagati in bega nesmiselno sempatja, podobne so bile nekatere politične skupine, ko se je sklepala vidovdanska ustava. Niso se mogle jasno in takorekoč nepreklicno odločiti ali za centralizem ali proti njemu, deloma pa so pustile nemoteno sklepati vladne stranke centralistično ustavo in njeno izvedbo ter so se zadovoljevale s papirnato vojsko, ki je sicer ne omalovažujemo, ki pa vladnim strankam ni delala mnogo preglavic. Nasprotno! Vladne stranke so bile tega prav vesele in so še komunistične poslance na protizakonit način izločile iz parlamentarnega dela, da so lažje izvajale svoje protiljudske načrte. Edino parlamentarna skupina Hrvatske pučke in Slovenske ljudske stranke je stala neomajno na svojem mestu in, dasi sama zase vse premala in preslaba opozicija, začela ostro in dosledno borbo proti centralistični politiki vladnih strank, v narodni skupščini in izven nje. Da so bile vse sedanje proticentralistične skupine tedaj na svojem mestu in bi se bile ramo ob ramo borile skupno z Jugoslovanskim klubom, bi bile vladne centralistične načrte zrušile ali pa centralistično vladno samo oborile, ki itak vsak dan poka in jo drže skupaj samo še skupne centralistične in plemensko-hegemonistične tendence in strah pred volitvami.

Ta borba Hrvatske pučke in Slovenske ljudske stranke pa ni bila golj negativna napram centralizmu, ampak sta stranki, programatično in taktično enotni kot en sam organizem, postavili svoj pozitivni državno-politični program in ga tudi dosledno in z vsem poudarkom zastopali; ostra, pa vendar stvarna in z izredno dobro taktiko izvajana opozicija Jugoslov. kluba ni ostala brez vpliva, zlasti še, ker so jo široki, tudi izven ljudske stranke stoječi ljudski sloji odobraval in je za njo kot en sam mogočen zid stala ljudska stranka v Sloveniji in hrvatskih deželah. Parlamentarni glasovi poslancev ljudske stranke so našli močan odmev in v vseh mislečih krogih v državi, tako v narodni skupščini kakor izven nje.

Del muslimanskih poslancev se je po daljšem kolebanju postavil na avtonomistično stališče in ko je voditelj te skupine, dr. Mehmed Spaho, prvič šel med muslimanske volivce po zaupnico za avtonomistični program, je žel v Doboju navdušeno in soglasno pritrjevanje množice.

V Sloveniji se centralistične stranke krhajo in jih drži samo še kulturno svobodomiselsko frazerstvo. Celo v najdoslednejši centralistični stranki Slovenije, v demokratski stranki, se podira centralistična misel. Predsednika demokratske stranke v Sloveniji in ministra na razpoloženju, dr. Kukovca, so izžvižgali na javnem shodu lastni pristaši, da je zbežal po neznanih potih, in delajo sedaj priprave za lastno avtonomistično stranko.

Kompaktnost SLS, ki znači strankino moč in ji jamči uspeh v avtonomistični borbi, ki vladi in njenim privrženem kajpada trn v peti in Bog ve, kaj vse bi dali, da bi to neprodrljivo in nezmagljivo falango razdrli. Zaman! Mi se njihovim papirnatim poizkusom samo smejemo; njihovi poizkusi in sredstva so podobni mehurčkom, ki jih spušča v zrak deca in se razblinijo. S kako slastjo poročajo ti politični pajaci o razkolu Slovenske ljudske stranke, ki ga ni in ga nikdar ne bo! Za razkol stranke in ustanovitve kake nove stranke je treba več kakor par ljudi, je treba ljudstva, ki tvori stranko. Slovensko ljudstvo, ki je po svoji ogromni večini v Slovenski ljudski stranki, je danes strankarsko-politično tako zavvedno in tako odločno, da bi kakor piš s kurjim peresom pometlo z vsakim, kdor bi samo poskusil njegove vrste slabiti. Avtonomistični program je realen,

dosegljiv in mu je ljudstvo dalo svoj placet, njegovi parlamentarni zastopniki pa ga zastopajo tako odločno, da žanjejo zato od ljudstva burne ovacije in zaupnice. Ako bi kdaj ljudstvo v sporazumu s svojimi voditelji, ki si jih je samo izbralo in jim zastopstvo svojih interesov poverilo, smatralo za potrebno, da katero-

koli točko svojega programa izpremeni, bo storilo to ravno tako v sporazumu s svojimi voditelji, ki jim opravičeno popolnoma zaupa; samovoljno pa ljudskega avtonomističnega programa ne bo nihče spreminjal, pa naj bo kdorkoli, in če si bo kdo kdaj to drznil storiti, ga bo ljudska stranka postavila tja, kamor spada!

Seja finančnega odbora.

NEPOSLANCI SE UDELEŽUJEJO SEJE. — JUGOSLOVANSKI KLUB PROTI POVIŠANJU CIVILNE LISTE.

Belgrad, 5. aprila. (Izv.) Seji finančnega odbora sta danes v početku prisostvovala tudi pravoslavna episkopa Varnava in Letič s svojima tajnikoma. Škofa sta izrazila željo, da bi smela osebno pojasniti zahteve pravoslavne cerkve glede na proračun ministrstva za vere. Minister za vere dr. Krstelj je zagovarjal željo pravoslavnih škofov, dasi to ne odgovarja poslovniku ter je izrazil mnenje, da ne bo imel finančni odbor ničesar proti zaslišanju zastopnikov pravoslavne cerkve. Episkop Varnava je nato obširno opisal zahteve in potrebe pravoslavne cerkve ter v glavnem govoril proti črtanju raznih postavk, kakor jih je predlagala sekcija v doseg prihrankov. Govoril je proti zmanjšanju plače patriarhu ter zahteval povišanje plač episkopom. Po njegovem govoru je predsednik finančnega odbora dr. Veljković izjavil, da bo odbor razpravljal o predlogih episkopov, nakar sta zastopnika pravoslavne cerkve zapustila sejo. Da prihajajo privatne osebe na sejo finančnega odbora in zagovarjajo svoje želje na rednih sejah parlamentarnih odborov, ni samo proti poslovniku, temveč pred-

stavlja to dejstvo unikum v parlamentarni zgodovini. Pred nadaljevanjem razprave je ministrski predsednik Pašić predlagal izpremembo dnevnega reda, da se naj na prvo mesto postavi zakonski predlog o kraljevi civilni listi. Večina je ta predlog sprejela. Proti povišanju civilne liste so govorili v imenu Jugoslov. kluba posl. Barić, republikanec Gjenović, zemljoradnik Lazić in soc. dem. dr. Korun. Posl. Barić je izjavil, da je vlada izbrala nesrečen trenutek za svoj predlog v času, ko bi moglo ljudstvo slabo tolmačiti povišanje civilne liste, zlasti v krajih, kjer trpe lakoto, nadalje v času, ko se odpuščajo uradniki iz državne službe in je ogroženih veliko število eksistenc. Nasprotno pa ni temu predlogu samo iz teh razlogov, temveč tudi radi principa, ker se ustavlja v proračun vsota in tuji valuti, kar ruši vrednost našega denarja. Proti temu predlogu je glasoval tudi predsednik finančnega odbora dr. Veljković, ki je izjavil, da se izdatki za civilno listo nikakor ne morejo vstaviti, ako se ne poviša za 100% zemljiški davek.

Seja narodne skupščine.

ZVIŠANJE POSLANSKIH DNEVNIC. — RAZPRAVA O 7% INVESTICIJSKEM POSOJILU.

Belgrad, 5. aprila. (Izv.) Današnja plenarna seja narodne skupščine se je pričela ob 11. dopoldne. Kot prva točka dnevnega reda je bila razprava o zakonskem predlogu glede draginskih doklad poslancem. Prvi je govoril v imenu zemljoradnikov poslanec Vojislav Lazić. Ker je bilo v parlamentu znano, da so zemljoradniki najbolj zahtevali od administrativnega odbora in od plenuma, naj se povišajo poslanske dnevnice, je govor posl. Lazića, ki je govoril proti povišanju dnevnice, izzval mnogo smeja v skupščini ter so padali medklici od vseh strani. Za tem je govoril posl. dr. Momčilo Ivanić, ki je naglašal, da je predlog stavljen v neprimernem času. Vsakdo mora dobiti vtis, kakor da občutijo draginjo le poslanci in da parlament nima nobenega razumevanja za narod, ki tudi silno trpi vsled draginje. Poslanci se ne zanimajo za proračun, kakor tudi ne za izboljšanje tečaja našega dinarja. — Končno je govoril tudi musliman posl. Sahib Korkut, ki je stavil dopolnilni predlog, po katerem bi dobivali povečane doklade samo poslanci, ki bi jih zahtevali in ki mislijo, da so jim doklade potrebne. V svojem govoru je izjavil posl. Korkut tudi nastopno: »Med nami so poslanci, ki so »poljedelci« in imajo palače na Teraziji, pa so tudi taki, ki smo v vladi, pa smo siromaki.« Zato predlaga, naj se glasuje. Kdor se izjavi proti dokladam, naj jih ne dobi, kdor pa glasuje zanje, naj jih prejema. Med govorom posl. Korkuta je nastal hrup in vrstah zemljoradniškega kluba. Zemljoradniki so pogledovali na ostale parlamentarne skupine, ali bo predlog sprejet ali ne. Končno je bil zakonski predlog sprejet z večino glasov. Nato se je pričela razprava o zakonskem predlogu glede investicijskega posojila oziroma o izpremembi zakonskega predloga, po kateri se ima investicijsko posojilo 500 milijonov dinarjev razporediti. Za tem je govoril soc. demokrat E. Kristan, v imenu Jugoslovanskega kluba pa posl. dr. Hohnjec, ki je odklanjal ta zakonski predlog, češ, da dejanskega izpreminja namen 7% investicijskega posojila. Posojilo je bilo najeto za izgraditev novih cest in pristanišč. Jugoslovanski klub zahteva zgraditev železniške proge Rogatec—Krapina, ki bi spojila Stajersko in Hrvatsko in bi bila nekoliko več kakor 10 km dolga. Nadalje je govornik zahteval zgraditev železniške proge med Mursko Sobo in Ormožem, kakor tudi

drugih nujno potrebnih železniških zvez, pri čemer je naglašal tudi potrebo direktne zveze med Kranjsko in Jadranskim morjem. Končno je izjavil, da bo glasoval proti predlogu.

Popoldne se je seja nadaljevala. V imenu zemljoradnikov je govoril proti poslanec Moskovljević, ki je izjavil, da vlada nima smisla ne za dobro finančno in tudi ne za prometno politiko. Jasno je bilo rečeno, za kaj se sme uporabiti investicijsko posojilo. Ako bi se sedaj uporabilo posojilo v smislu stavljenega predloga, potem ne bi imel narod več zaupanja in ne bi več podpisal nobenega posojila. Ako vlada potrebuje novih kreditov, naj razpiše novo posojilo. Zemljoradniški klub bo glasoval proti predlogu. — Proti predlogu sta se izjavila tudi socialisti Deržić, ki je naglašal, da je vlada nespособna, še nadalje voditi državne posle. Prometni minister naj se obrne do finančnega ministra in naj od njega zahteva poseben kredit, nikar pa naj ne zahteva kreditov iz investicijskega posojila. — Prometni minister Stanić je nato izjavil, da bo predlog, ako bo sprejet, zelo pripomogel do izboljšanja našega prometa. Transport po železnicah se mora povečati in nabaviti se morajo nova vozila in popraviti stara. Minister odgovarja na nekatere očitke predgovornikov in pravi, da se noče muditi dalje pri tej stvari, ker je vso zadevo že dobro pojasnil ob priliki interpelacije poslanca Deržića o našem železniškem prometu. Izjavil je tudi, da se za progo Ljutomer—Ormož že vrše potrebna dela in da se bo v kratkem pričela graditi.

Zbornica je načelno sprejela predlog s 189 proti 43 glasovom. Tudi v podrobni debati so posamezni paragrafi sprejeti. Zakon določa, da se ministru za promet stavi iz investicijskega posojila na razpolago znesek 100 milijonov dinarjev. Iz te vsote mora nabaviti poldrugi milijon železniških pragov v znesku 60 milijonov dinarjev, nadalje nadomestne dele in material za popravilo vozil v znesku 35 milijonov in za železničarska stanovanja 5 milijonov dinarjev. — V drugem čitanju je bil zakon sprejet s 132 proti 32 glasovom. Seja se je končala ob 7.45. — Prihodnja seja bo jutri ob desetih dopoldne. Na dnevnem redu: Zakonski predlog o zvišanju kraljeve civilne liste. Interpelacije se bodo obravnavale jutri popoldne.

Konferenca treh socialističnih internacional.

Pretekli mesec so se zbrali v Frankfurtu zastopniki II. internacionala (amsterdamske ali londonske ali »socialpatriotske«, kakor ji pravijo komunisti) ter takozvane II. 1/2 (dunajske) internacionala pod vodstvom Fritza Adlerja, da se posvetujejo o možnosti ustvarjenja enotne delavske internacionala, ki je bila vsled svetovne vojne razbita. Ne gre za nič več in nič manj kakor da se vzpostavi enotna fronta vsega delovnega proletariata sveta proti kapitalizmu. III. ali moskovske internacionala v Frankfurtu ni bilo, krščanskosocialne pa seveda tudi ne, ker sploh ni bila vabljeni in ker spričo odločno protikrščanske in protiverske smeri sploh, ki slejkoprej vlada med marksističnimi internacionalami, v obče ni misliti na sodelovanje, dasi so komunisti v svojih proglaših za enotno fronto tudi krščanskim socialcem dokazovali potrebo enotne fronte... Sklenilo se ni v Frankfurtu ničesar, pač pa se je doseglo to, da se je 2. t. m. sklicalo v Berlin posvetovanje zastopnikov vseh treh internacional. Iz tega so mnogi sklepali, da prizadevanje za vzpostavitev enotne svetovne socialistične stranke vendarle ne ostane brez uspeha. Potek berlinskih posvetovanj pa utege optimiste precej razočarati.

Na XI. kongresu ruske komunistične stranke 31. marca t. l. je o tej stvari poročal Zinovjev. Že ton njegovega poročila je bil tak, da se je dalo takoj sklepati na to, da je sodelovanje med komunisti (III. internacionala) in »socialpatrioti« (II. internacionala) za dogleden čas še vedno izključeno. Zinovjev je omenil »anarhistične elemente«, ki so se od komunistične stranke odcepili pod pretvezo, da umik sovjetske vlade pred zapadnim kapitalizmom pomenja izdajstvo komunističnih načel. (Nedavno je namreč delavska opozicija izdala takozvano »izjavo dvaindvajsetih«, ki označuje Ljeningovo politiko koncesij zapadnemu kapitalizmu kot odstop od komunističnih načel.) Potem je omenil skupino francoskih komunistov pod Levijem in italijanskih pod Serratijem, ki so odšli k takozvanim »menševikom«. Kar se teh tiče, meni Zinovjev, da so se skušali ojačiti spričo utrjenosti vsled vojne izčrpanega proletariata, ki se hoče izogniti novim bojem. To pa so zopet izrabili kapitalisti, da so začeli delavstvo tem hujše pritiskati. Vsled tega pa se je v delavstvu vnovič okrepila zavest, da treba začeti zoper kapitalizem borbo z združenimi silami. Iz tega se more razlagati klic po združitvi vseh treh internacional. Komunisti bodo to podpirali, dasi se teh posvetovanj udeležujejo taki »rabliji delavskega razreda«, kakor Scheidemann in Noske. »Socialpatrioti« bodo v Berlinu gotovo sprožili tudi vprašanje enotne fronte v Rusiji, to je pomirjenje komunistov z menševiki in socialrevolucionarji. Tega pa komunisti nikoli ne store, ker so socialrevolucionarji z orožjem v roki podpirali reakcionarje, da uničijo Rusijo delavskih in kmetijskih sovjetov, menševiki pa so socialrevolucionarjem v tem oziru pomagali.

V Berlinu, kamor so se od strani III. internacionala podali kot delegati Radek, Buharin, Klara Zetkin, Frossard, Bordiro, Warsky in drugi, je najprej govoril voditelj II. internacionala Vandervelde. Ta je res sprožil vprašanje, naj se menševiki in socialrevolucionarji ne preganjajo, je ruske komuniste ostro napadal, ker polnijo ječe z zastopniki delavstva, zahteval njihovo osvoboditev in zlasti označil kot goj za združitve treh internacional, da ruski sovjeti vrnejo popolno svobodo Georgiji, Armeniji in Azerbejdžanu, kjer so s kruto silo in krvjo strmoglavili vladno socialrevolucionarcev in menševikov. Sploh je terorizem ruskih komunistov žigosal z vso oostrostjo in nepobitnimi argumenti.

Nato mu je istotako ostro odgovarjal Radek. Dejal je, da komunisti Vanderveldeju, ministru belgijskega kralja, sploh ne zaupajo. Ako Vandervelde sovjetom očita Georgijo, naj se spomni na Kongo, ki ga Belgija vlada kot brezpravno kolonijo. Če Vandervelde hoče, da se osvobodijo socialrevolucionarni »zarotniki« v Rusiji, naj poskrbi, da se v deželah II. internacionala

osvobodijo vsi komunisti. Vanderveldeju je potem očital, da hoče na povelje Poincaréja s svojo taktiko samo doseči, da bi na genovsko konferenco ne prišlo na dnevni red vprašanje revizije versailleske mirovne pogodbe. Sploh ruski komunisti nočejo slišati o nobenih pogojih, ker stoje na stališču, da se ima stvoriti enotna fronta de-

lavstva, ne da bi se kdo vmešaval v notranje zadeve Rusije. Med govorom so zastopniki ostalih internacional zelo burno ugovarjali. Radek ni bil niti tako previden, da ne bi napadal nemških socialistov.

Tudi »Vorwärts« sodi, da se bo vsled tega konferenca najbrž razbila.

Borba med skupinama dr. Spahe in Karamehmedovića.

Belgrad, 5. aprila. (Izv.) Tukajšnji politični krogi pričakujejo z velikim zanimanjem izida seje osrednjega odbora muslimanske organizacije, ki bo 14. t. m. v Sarajevu. Kakor znano, ima osrednji odbor 57 članov, med katerimi je 24 poslancev in 33 ostalih delegatov. Obe muslimanski skupini sta med poslanci enako močni (11 : 11); posl. dr. Hrasnica in poslanec Kovačević se držita nevtralnno, dasi se opaža, da se dr. Hrasnica nagiba k skupini dr. Karamehmedovića. Rešitev spora med muslimani je torej odvisna od 33 delegatov iz province. Sedaj skušata obe muslimanski poslanski skupini dobiti večino v odboru. Skoro vsi člani muslimanskega poslanskega kluba se nahajajo sedaj v Bosni na agitaciji, da bi pridobili volivce za svoje politično naziranje. Dr. Spahe upa, da bo pridobil izmed 33 delegatov za sebe 20 delegatov. Statut osrednjega odbora določa, da se mora manjšina pokoriti sklepom večine. Z ozirom na to bi manjšina morala odložiti mandate ter prepustiti vodstvo večini. Za sedaj se more reči kot gotovo, da je vse smatrati za agitacijska sredstva in nikakor ne za resne korake. Iz pokrajine prihaja v Belgrad mnogo glasov, naj se obe skupini pomirita. Zdi se, da bi moglo to stališče tudi zmagati.

sploh ne pojde v Genovo. Vzrok, da ostane v Belgradu, so važna notranje-politična vprašanja, zlasti obtožba bivšega vojnega ministra generala Zečevića. Nadalje zahteva splošni politični položaj, da ostane ministrski predsednik doma. Čim se razmere izboljšajo, odpotuje v Italijo, kjer se bo pridružil naši delegaciji na genovski konferenci.

Naša delegacija odpotovala v Genovo.

PASIČ OSTAL DOMA.

Belgrad, 5. aprila. (Izv.) Nocoj odpotuje z ekspresnim vlakom naša delegacija na gospodarsko konferenco v Genovo, izvemši ministrskega predsednika Pašića, ki ostane v Belgradu.

Belgrad, 5. aprila. (Izv.) Današnje potovanje ministra za zunanje posle dr. Ninčića na gospodarsko konferenco v Genovi ni po zadnjih vesteh v zvezi z nameranim sestankom z italijanskimi državniki v Rapallu, ampak s predkonferenco zastopnikov male antante. Naši in italijanski diplomati se sestanejo tekom meseca aprila. Dan sestanka še ni uradno določen. »Tribuna« piše, da ministrski predsednik Pašić zaradi tega ne odpotuje v Rapallo, ker italijanska vlada še ni izvedla rapallskega dogovora.

Belgrad, 5. aprila. (Izv.) Z ozirom na sestanek naših in italijanskih delegatov na genovski konferenci, na katerem bodo razpravljali o izvedbi rapallske pogodbe, je italijanska vlada določila za rešitev tega vprašanja med obema delegacijama rok osmih dni, tekom katerega se pričakuje definitivna izpraznitev jugoslovanskega ozemlja, ki ga imajo Italijani še zasedene.

Belgrad, 5. aprila. (Izv.) Zunanji minister dr. Ninčić bo v Rapallu razpravljal z italijanskim ministrom za zunanje stvari Schanzerjem o izvedbi rapallske pogodbe. V diplomatskih krogih sodijo, da bo naša delegacija odgovorila na italijanski predlog glede zopetnega porazgovora o rapalskem dogovoru s prošnjo, naj se pogodba revidira, kar bi i v Belgradu i v Rimu zadovoljivo rešilo zadeve, ki še niso popolnoma očiščene.

PASIČEVA BOLEZEN.

Belgrad, 5. aprila. (Izv.) Današnje »Vreme« poroča iz krogov, ki stoje blizu ministrskemu predsedniku Pašiću: Zatrjuje se, da ministrskega predsednika Pašića ne bo v delegaciji, ki jo naša država pošlje na mednarodno gospodarsko konferenco v Genovo. To pa ne pomenja, da

ter vse imenovati svoje brate in sestre. Na verandi samostana San Damiano, kjer je bila sv. Klara v svoji bolezni, da bi jo osvežil čisti zrak in diven razgled, je zložil sv. Frančišek svojo slavno solnčno pesem. In iz samostana Carceri, kjer je bival asiški svetnik v gorski votlini, je istotako očarljiv razgled v dolino in ravnino. Nekaj takega razpoloženja, kakor ga je imel sv. Frančišek, je še ostalo celo v sedanjih ljudeh. Tako imenujejo svojega osla n. pr. z imenom Marko kakor tudi ljudi ter se pogovarjajo z njim kakor z bratom, ga na strmi poti opozarjajo, naj pazi, da ne pade itd. Neka posebna poezija je razlita čez rajsko Umbrijo.

Za civilno listo se mudi!

Belgrad, 5. aprila. (Izv.) Snoči sta imela ministrski predsednik Pašić in načelnik demokratskega kluba Davidović daljšo konferenco, da kateri sta razpravljala o zakonskem načrtu glede zvišanja kraljeve civilne liste. Sporazumela sta se, naj znaša civilna lista 24 milijonov dinarjev na leto. Ako pa kralj potrebuje denar v tuji valuti, naj se zamenja po državnem tečaju. Ministrski predsednik Pašić je zahteval preko predsednika narodne skupščine, naj finančni odbor izpremehi dnevni red svoje današnje seje in naj razpravlja o zakonskem predlogu o kraljevi civilni listi.

Belgrad, 5. aprila. (Izv.) Finančni odbor je danes dopoldne razpravljal o kraljevi civilni listi in jo je po daljši debati sprejel, kakor jo je predlagala vlada.

Belgrad, 5. aprila. (Izv.) Seje parlamenta bodo trajale, dokler se ne konča razprava o zakonskem predlogu za povišanje kraljeve civilne liste, ki bi se rešilo najkasneje do prihodnje sobote.

DEMOKRATSKA REKLAMA.

Belgrad, 5. aprila. (Izv.) Današnji »Radikal« kritikuje notico »Pravdec« o dr. Šusteršiču, da je pričel akcijo proti SLS. »Radikal« pravi, da delajo nekateri demokrati za akcijo dr. Šusteršiča reklamo.

ANGLIJA TERJA OBRESTI OD FRANCIE.

Pariz, 5. aprila. (Izv.) Kakor poročajo listi, zahteva Anglija od Francije povračilo obresti od posojila, ki ga je Francija najela med vojno. Dobro poučena oseba je izjavila v listu »Echo de Paris«: V smislu dogovora iz leta 1919. se plačevanje obresti za tri leta odgodi. Lord Curzon je zadnje dni izja-

vil francoskemu poslaniku v Londonu, da bo vprašanje medzavezniških obveznosti tvorilo v bližnjem času še velike težkoče. Francoska vlada bo v svojem odgovoru na angleško noto najbrže opozarjala, da je ta angleško-francoska zadeva v zvezi z vsemi medzavezniškimi obveznostmi in da je brezpogojno potrebna skupna rešitev.

PAPEŽEVA NOTA GENOVSKI KONFERENCI.

Rim, 5. aprila. (Izv.) »Azione« poroča, da je papež Pij XI. sklenil poslati genovski konferenci posebno noto (kar je nameraval tudi Benedikt XV.). Zastopnikom vlad, ki imajo pri sveti stolici svoje poverjenike, se izroči nota v izvirniku, ostalim pa v preplisu. Vsebina note ostane strogo tajna in se prepusti konferenci, da o njej razpravlja in jo objavi.

Ruske zahteve na genovski konferenci.

Riga, 4. aprila. (Izv.) Iz Moskve brzojavljajo, da bo sovjetska vlada predložila v Genovi sledeče zahteve: 1. prizna se sovjetska trgovska zastava; 2. ruske ladje se smejo neomejeno posluževati inozemskih pristanišč; 3. Rusiji se morajo vrniti oziroma nadomestiti vse zaplenjene ruske ladje; 4. v slučaju nevtralizacije Dardanel se mora Rusiji priznati udeležba na mednarodni kontroli.

ZDRUŽITEV BESARABIJE Z ROMUNIJO.

Bukarešta, 5. aprila. (Izv.) Romunski senat je soglasno odobril protokol glede združenja Besarabije z Romunijo.

DONAVSKO VPRAŠANJE.

Bukarešta, 5. aprila. (Izv.) Donavska komisija je včeraj nadaljevala posvetovanja o donavskem vprašanju. Delegacije zastopanih držav so predložile svoja poročila. Komisija se je posvetovala o ustanovitvi telefonske zveze vzdolž Donave od Ulma do Braile. V Bukarešti se zgradi osrednja brezžična postaja.

Monočen protest slovenskega in furlanskega ljudstva.

Gorica, 2. aprila 1922.

Dne 2. aprila ob 11. uri dopoldne se je vršilo v Gorici na Telovadnem trgu veličastno zborovanje, kot ga še ni videla Gorica. Desettisoče slovenskega in furlanskega ljudstva iz vseh strani dežele se je zbralo na ta dan in je napolnilo obširni Telovadni trg do zadnjega kotička, da spregovorijo brez ozira na politično prepričanje in brez ozira na narodnost vladni glasi opomin, naj se ne norčuje več iz ljudske bede, naj sama spoštuje zakone, ki jih je dala in naj ne daje prilike raznim ljudskim izkoriščevalcem in bankirjem, da kujejo iz ljudske bede svoj kapital.

Na dveh tribunah so nastopali slovenski in furlanski govorniki, ki so v jedrnatih besedah slikali položaj ljudstva, ki je zalezlo po krivdi vlade v strašen gospodarski položaj, iz katerega skoraj ni izhoda. Glavni refren vseh govorov pa je bil: Vlada, spoštuj zakon! Zakon, ki ga je vlada sama dala, se tolmači za razna plemena in za razne pokrajine na različne načine. Postavi naj se trden rok, do katerega morajo biti izplačane vojne odškodnine. »Zvezni kreditni zavod« v Benetkah, kateremu je poverila vlada monopol za izplačevanje vojnih predujmov, je postopal krivično. Vlada je izdala celo vrsto ukrepov, ki so nasprotovali zakonu. Vsi govorniki, posebno pa glavni govornik dr. Bitežnik, so poudarjali te točke, ki jim je občinstvo pazno sledilo in burno ter ogorčeno pritrjevalo. Dr. Besednjak je spregovoril in poudaril v imenu kmetskih in delavskih zvez, da bodo te vse storile v tem boju delovnega ljudstva za svoje pravice. Burno pozdravljen poslanec Šišek je pozval navzoče množice, naj dvigne roke v znamenje prisega, da če vlada 1. maja ne ukrene ničesar, bodo segli po sredstvih, ki bodo vlado prisilila k temu. In sicer bi se v tem slučaju vršil dne 1. maja v Gorici nov shod, na katerem se bo izvedel sklep, da odstopijo vsi občinski zastopi goriške dežele ter se nehajo plačevati vsi državni davki. Desettisoče rok se je dvignilo v prisego — veličastna slika.

Nato so bile prebrane resolucije, ki zahtevajo preklje vseh tajnih odlokov glede vojne odškodnine, naj se vojna odškodnina izplača do konca decembra l. 1923, da se plača odškodnina tudi optantom in še več drugih važnih resolucij. Zopet se je dvignilo tisoče rok in glasovalo za to resolucijo. Po končanem shodu se je razvil veličasten sprevod skozi mesto na Travnik, kjer je množica počakala, da so nesli sprejete zahteve civilnemu komisarju Maggioniju, ki je obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, da vlada ukrene, kar je potrebno, da pomiri ljudstvo. Množice so se nato mirno razšle.

Incidentna ni bilo nobenega, zborovanje se je izvršilo lepo, spodobno, znak, kako disciplinirano in resno je naše ljudstvo,

le igrati se vlada ne sme z njim. Vlada je iz tega zborovanja lahko jasno izprevidela, da je enotna volja slovenskega in furlanskega ljudstva, da naj vlada dokaže, da zna tudi spoštovati svoje zakone, sicer bo ljudstvo seglo po zadnjem sredstvu, ki mu je dano v roke. Pomo videli, kakšen odmev na ta shod, ki nima primere v goriški zgodovini, našel v Rimu.

Velika stavka v Ameriki.

O veliki premožarski stavki v združenih državah severne Amerike se poroča: Število stavkajočih znaša 600.000. 100.000 neorganiziranih rudarjev se stavke udeležuje zaradi solidarnosti. Prizadetih je okoli 6000 jam. Ravnatelj strokovne zveze rudarjev John Lewis je izjavil: »Mi smo vse naredili, da bi se delodajalci podali na mešano konferenco, toda oni so odklonili. Zdaj se bomo borili do konca.«

Kar se tiče reda v zapuščenih rudnikih, je zveza za enkrat sklenila, da ostane pri sesalkah in ventilatorjih 13.000 delavcev nadalje na straži, da se rovi ne pokvarijo. Vlada se po svoji navadi in tendenci v spor noče vmešavati. Vendar pa je državni tajnik za delo stopil v toliko iz rezerve, da je 2. t. m. izjavil, da so za stavko odgovorni delodajalci, ki so trdovratno vztrajali na tem, da se ne vsedejo za eno mizo z zastopniki delavstva.

Vlada upa, da se bo produktivnost premogokopov s pomočjo tistih neorganiziranih delavcev, ki se stavki niso pridružili, ohranila v toliko, da se bo izklopalo vsaj 50% normalne količine.

Politična novice.

+ Kako sodijo Amerikanci o Jugoslaviji? Iz Amerike nam poročajo: Neki new-yorški dnevnik je nedavno prinesel sliko kralja Aleksandra, pod sliko pa je bilo čitati: »Aleksander, kralj Jugoslovancev, enega najnekulturnejših plemen Evrope.« Jugoslaviji, posebno Slovincem prijazen članek pa je prinesel katoliški dnevnik »The catholic Daily Tribune«. Članek je bil od dunajskega poročevalnega urada in je pohvalno omenjal dela pok. Kreka, Žitnika, Povšeta itd. — V slab glas je spravil Jugoslavijo bivši konzul Savič. O sedanjem konzulu se sodi, da ima dobro voljo, pa mu vlada ne da nikakih sredstev. — Radi delavskega vprašanja se bojijo Amerikanci nemirov.

+ Zanimiva prošnja. Zagrebški »Obzor« obavlja poročilo iz Belgrada, kjer pravi: »Na današnji seji ministrskega komiteja za vnanje zadeve so sklepali o držanju naše delegacije v Genovi in o predlogu italijanske vlade, da z našo delegacijo še pred konferenco reši vprašanje rapalske pogodbe. Italijanska vlada je zaprosila pri tej priliki belgrajsko vlado, da vsaj še 8 dni ne izroči Zvezi narodov pritožbe zaradi neizpolnitve rapalske pogodbe od strani Italije.« Ako je ta vest točna, potem znači to zopet velik uspeh laške vlade in za nas novo izgubo.

+ Konferenca v Genovi in jugoslovanski časniki. Včeraj je odpotovalo iz Belgrada v Genovo večje število časnikov, katerim je vnanje ministrstvo dovolilo nekaj tisoč frankov »podpore«. V imenu redakcije zabreške »Riječi« je interveniral pri dr. Ninčiću posl. Wilder, da bi tudi uredniki zagrebških demokratskih listov bili deležni vladne pomoči za potovanje v Genovo. Minister je prošnjo ugodil in g. Jutriša je določil, da pojde v Genovo kot poročevalec za zabreške demokratske liste. — Pred nekaj dnevi so javili, da je določen kot delegat za Genovo tudi g. dr. Albert Kramer, ravnatelj »Jutra«. Torej bo tudi »Jutro« imelo svojega poročevalca v Genovi. Mi, uboga opozicijska para, ki ni deležna vladne milosti, seveda ne bomo imeli tam svojega poročevalca, zato pa bomo uživali krasen privilegij, da bomo smeli poročati in pisati — resnico!

+ Naši vojni ujetniki. Zadnje dni čitamo v raznih listih, koliko vojnih ujetnikov Jugoslovancev se še nahaja v raznih državah, ne da bi se mogli vrniti domov, ker se naša vlada niti najmanj ne gane zanje. V nekem dalmatinskem listu smo čitali, da je zaposlenih v italijanski koloniji Tripolitani nekaj tisoč Jugoslovancev, ki jih je laška vlada menda utajila, spmo da dobi ceneno delavce za ondolne rudnike, ker tiste ga dela, ki ga morajo opravljati ujetniki, se ne loti niti zamore niti sestradi Lah. »Jugoslovanski List« pa poroča, da se nahaja okoli 1000 vojnih ujetnikov Jugoslovancev tudi še v angleškem vojnem ujetništvu v Mezopotamiji. Ti nesrečniki se obračajo na našo vlado že čela 3 leta z raznimi prošnjami; toda naša vlada doslej ni niti z mezinem ganila, da jim omogoči povratek v domovino. Ali je to vlada kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev? Seveda, če bi bili samo Srbi iz Srbije v vojnem ujetništvu, bi se že kaj zganilo — a kdo se naj žene za »Jugoslovance«?

+ Irske razmere se kljub velikim začasnim težavam konsolidujejo. Te dni je bila namreč med začasno vlado irskega dominijona in severnimi ulstrskimi provincijami sklenjena pogodba, ki pomeni

Naši vojaki v deželi svetega Frančiška.

Vojni ujetniki, ki so bili v Italiji, se vobče ne hvalijo s svojo usodo. Ali so bili v slabem zdravem kraju, kjer jih je mučila malarija ali druge bolezni, ali pa so slabo z njimi ravnali v kakem neprijetnem taborišču. Našim vojnim ujetnikom pa, ki so bili v Umbriji, v deželi sv. Frančiška, se je jako dobro godilo. Prišli so tja sestradani, bolehnji, raztrgani. Kmalu so si pa odpočili in se prav dobro počutili. V okolici mesta Assisi je bilo 10.000 jugoslovanskih ujetnikov, ki so delali pri posestnikih v krasni, rodovitni ravnini, polni oliv in vinskih trt. V rajsko lepem kraju so kmalu začeli prepevati svoje domače pesmi. Nekaterim je tako ugajalo življenje v vedno solnčni Umbriji, da so pravili ljudem, da ne gredo več nazaj v Jugoslavijo. Ko je zavel diš svobode, pa so vendar odšli vsi domov. Ostali pa so v dobrem spominu pri Assisičanih. Ostale so celo nekatere pesmi pri njih. Tako še sedaj pojejo v kraju Rocca di S. Apollinare Italijanke dalmatinsko pesem v našem jeziku: Kosu je plela, pjevala je. Oj nek se čuje, oj nek se zna, kako mlada Dalmatinka kosu plet zna! — Vino je pila, pjevala je. Oj nek se čuje, oj nek se zna, kako mlada Dalmatinka vino pit zna! — Kolo je vodila, pjevala je. Oj nek se čuje, oj nek se zna, kako mlada Dalmatinka kolo vodit zna!

Razumljivo je, kako je mogel sv. Frančišek v tako lepem kraju prekipovati božje ljubezni do ljudi, vseh živih bitij in narave

konec dosedanjemu sovražnemu stanju. Pogodba določa v § 7., da se čez en mesec zastopniki Irske in Ulstra zopet sestanejo, da se posvetujejo, kako združiti vso Irsko v eno državo, ali pa, če bi to ne uspelo, da določijo definitivno mejo med južno Irsko kot dominijonom in ulstrskimi avtonomnimi provincami. Vse kaže, da se bodo katoličani in protestanti na podlagi široke avtonomije sporazumeli in stvorili eno samo državno ozemlje. Ker je tudi že kralj podpisal pogodbo med Irsko in Anglijo, je začasna irska vlada zadobila konstitucionalen značaj. Zato bo dosedanja irska dobrovoljska revolucionarna armada prisegla novi vladi. Nekaj odpora je pričakovali od pristašev suverene irske republike, toda glavna težkoča, ki je izvirala iz neurejenega razmerja do severnih protestantskih grofij, je odstranjena.

POSLANEC ZA DIJETE.

Belgrad, 5. aprila, 1922. Kakor znano, je bil bivši soc. dem. poslanec Zvonimir Bernot razrešen svojega mandata, ker je bil nepravilno poklican v skupščino. Na njegovo mesto bi moral priti prof. Favai iz Maribora. Ker pa je bil ta baje izvoljen pravoveljavno na komunistični listi, je to mesto ostalo prazno. Bernotov mandat je bil razveljavljen le v verifikacijskem odboru ne pa tudi v plenumu zbornice. V sled tega hodi »poslanec« Bernot še vedno v Belgrad po dijete, sklicujoč se na to, da ga plenum še ni »razrešil«. Ali je to politična korupcija od »poslanca« Bernota ali ni?

Zločin nad državnimi cestarji.

Zvedeli smo, da namerava vlada v Belgradu ob priliki redukcije drž. nameštencev odsloviti iz drž. službe, ali bolje rečeno, vréti na cesto 68 drž. cestarjev v Sloveniji. Vzroka ni težko najti. Povišali so vsem višjim uradnikom znatno dnevnico, kar pa naj občutijo cestarji na svoji koži. Država hoče torej uničiti ubogo cestarsko paro, ki pol svojega življenja itak preživi na cesti. Narodni poslanec Reiser je poudarjal, da ne bodo ubogega sedanjega drž. uslužbenca odslovili, pač pa bodo reducirali mesta, predvidena v proračunu, ki pa niso zasedena. Pri vsem tem pa vendar hočejo ljudski krvososi v Belgradu spraviti nižjega drž. uslužbenca v obup. Prejemki se itak niso zvišali kljub raznim dokladam in dnevnici in neznozna draginja divja ter se veča od dne do dne, da čimprej spravi iz ravnovesja nižje sloje, med katerimi se nahajajo tudi drž. cestarji.

Državni cestarji so bili ob prevratu med onimi, ki so po deželi vzdržali red na cestah. Drž. cestarji so navdušeno pozdravili novo jugoslovansko narodno državo, ker so bili uverjeni, da bodo moške, ki izhajajo iz istega naroda, imeli več razumevanja za njih težnje nego tuja švabska peta. Kakor mnogi, so se tudi drž. cestarji zmožili in za njih vesno izvrševanje službe se jih trpinči, kar ne bo brez slabih posledic.

S prevratom so prešli v drž. službo tudi bivši deželni uslužbeni. Toda deželni cestarji so bili zastopljeni ali bolje ogoljufani, ker se jim i, kakor ostale deželne uslužbenke, prevzelo v drž. službo. Zato prejemajo tudi druge prejemke kakor njih tovariši drž. cestarji, ki pa imajo isto leto. Znano je tudi vsem, da deželna uprava ne bosta več. Take komplikacije in krivice so močje samo pri nas, kjer vladajo ljudje, katerim je ljudski blagor deveta briga.

V kulturnih državah je zelo važen faktor dobra uprava cest, katerim so že stari Rimljani posvečali veliko pozornosti. Če pa ni dovolj vestnih cestarjev ali če se iste preslabo plača in konno še šikanira, potem seveda ne morejo biti este v dobrem stanju. Dejstvo je, da je eden najstarejših upravnih resortov oni za ceste, ki je važen tudi iz strateških in prometnih ozir.

Brezvestni špekulanti z narodnim premoženjem — predvsem slovenski demokratje — naj si zapomnijo, da so v svoji laži — državotvornosti in v svojem laži — demokratstvu, na katerem umirajo, skrivili velik zločin nad nižjimi drž. uslužbeni n da bo odpustitev drž. cestarjev iz drž. službe zvala v nižjih slojih vihar ogorčenja proti se lanji vladajoči kliski v Belgradu, predvsem pa proti demokratski stranki.

Država naj prav vse drž. cestarje v Sloveniji odpusti iz svoje službe ali pa nobenega, ker bi se sicer samo nekaterim odpuščenim cestarjem zgodila velika krivica.

Dnevne novice.

— Bolezen kralja Aleksandra. Belgrad, 5. aprila. (Izv.) Zdravstveno stanje kralja Aleksandra se tekom noči in današnjega dne ni izpremenilo. Temperatura se je zvišala. Zaradi tega mora kralj še nadalje ostati v sobi.

— Romunska kraljica je včeraj nenadoma odpotovala iz Belgrada v Atene, ker je dobila brzojavno poročilo, da je nena hčerka Jelisaveta, ki je soproga grškega prestolonaslednika, obolela.

— Tudi Pašić obolel. Ministrski predsednik Nikola Pašić je nenadoma obolel ter ni odptoval z našo delegacijo v Genovo. O Pašićevi oboletosti pa se je govorilo v političnih krogih, ko je bil še popolnoma zdrav.

— Minister n. r. dr. Kukovec je vsled prestanih naporov na ponedeljskem protestnem shodu trgovcev in industrijcev v Ljubljani na živcih obolel. Zato odpadejo

vsi njegovi napovedani shodi za koncentracijo naprednih sil.

— Protestni shod tobačnega delavstva v Ljubljani se je vršil včeraj popoldne ob 5. uri ob veliki udeležbi delavstva tobačne tovarne v Ljubljani. Zborovalci so odločno protestirali proti nesocialnim sklepom in nameram vlade, s katerimi se ukinjajo stare socialne pridobitve tobačnega delavstva. Mesto da bi se iste uvedle tudi po drugih tobačnih tovarnah v državi, kjer jih dosejaj ni bilo, jih uprava monopola ukinja ob sodelovanju in kakor se zdi, celo na predlog vodstva tobačne tovarne. Soglasno sprejeta resolucija ostro obsoja namero centralizacije bolniške blagajne za tobačno tovarno, vsled katere bi delavstvo izgubilo na bolniško blagajno ves vpliv in pravico soodločevanja. Govornik urednik Smodej je med drugim ostro grajal neocialno postopanje finančnega ministra in monopolne uprave, ki se ne zmenita za utemeljene zahteve tobačnega delavstva in delavske penzioniste.

— Radovljica. Pri volitvah v okrajni šolski svet za radovljiški sodni okraj sta bila izvoljena kandidata SLS gg. Jan Jakob in Avenek Anton z 47 glasovi; samostojneži so imeli le 22 glasov. S tako izpadlimi volitvami g. okrajni glavar Mencinger ni zadovoljen!

— Obiskovalcem Pleterskega samostana je pač vsem znan dolgoletni vrtar ondi — brat Jakob. Ta blagi mož — živ svetnik — je 1. aprila izdihnil svojo blago dušo. Prebuda je bila njegova ponižnost in postrežljivost. Če je še tako zvonček pri vratih pel, on zato ni bil nikdar vznejojen. Rečem je razdeljeval jedila, kruh in denar. Pri tem pa vedno vedrega, rdečega obraza. Reveži ga bodo pač pogrešali; ker težka je ta služba, vedno le streči in tekati! Rojen Francoz, si je kot brat lajik popolnoma osvojil naš jezik v govoru in pisavi. Počivaj v miru, blagi mož!

— Prve nove bronaste zvonove dobi v zasedenem ozemlju do Velike noči dekanjska cerkev Trnovo in vse podružnice. Viliha jih je tverda Brioli v Vidmu. Kakor znano, jih da vlada vsem cerkvam zastoj. Sodimo, da to mora storiti po mirovni pogodbi.

— Zaradi narasle Save ukinjena poštna zveza. Iz Dola pod Ljubljano nam poročajo: Sava je zaradi stalnega deževja tako narasla, da je ukinjena poštna zveza med Dolom in Lazami ter smo spet v poštni zvezi z Domžalami.

— Podporne društvo slepih. Vabim vse redne in podporne člane k polnoštevilni udeležbi 2. rednega občnega zbora »Podpornega društva slepih« v Ljubljani, Wolfova ulica 12, ki se vrši dne 9. aprila t. l. točno ob 9. uri v »Slavčevi dvorani« Narodnega doma v Ljubljani.

— Pojasnilo. Odbor »Podpornega društva slepih« v Ljubljani je na seji 26. marca t. l. sklenil odgovoriti upravi »Slovenskega Narodca«, ki je v svojem listu 19. marca t. l. osebno napadla našega predsednika g. F. Juraska, sledeče: Pri našem društvu je skoraj polovica rednih članov vojnih slepih. Ker je p. n. javnost tem nesrečnejšem najbolj naklonjena, smo pooblastili našega predsednika, da bi naprosil upravišča časopisov, naj bi ista opozorila vse prijatelje slepih na obstoj našega društva. Temu se je kot prvo odzvalo upravišče »Slovenskega Narodca« in je tekom leta 1921 pošiljalo darove za slepe vojake našemu društvu, ki jih je razdelilo enakomerno med vse, kot novotno podporo. Upravitelj zavoda za slepe g. Jos. Simončič se ni strinjal s tem in je vplival na svojega brata g. Simončiča pri Narodni upravi, da je z novim letom 1922 ustavil pošiljanje darov. G. Simončič je sicer darove seje je naš predsednik vprašal g. Simončiča, zakaj je ustavil pošiljanje darov našemu društvu, na kar mu je on odgovoril: »Jaz sem šeč darove!« Začetkom februarja t. l. je upravišče želelo deliti darove za slepe natančno na polovico t. j. »Drž. zavodu za slepe« in zasebnemu »Podpornemu društvu slepih«. Ne zavidamo zavodu darov, omenjamo pa, da zavod vzdržuje država in da je tam samo pet vojnih slepih, ki niti v prehrani niso v zavodu. Naše društvo smo si ustanovili mi odrasli slepi in ga tudi sami vodimo, ki najbolj poznamo potrebe svojih sotrpnic in smo navezani le na prispevke plemenitih src, ker nas država ne podpira. Ker smatramo tako delitev za samovoljno, smo ugovarjali, naker se je upravišče »Slovenskega Narodca« javno izjavilo, da ne bo več oddajalo darov »Podpornemu društvu slepih« in tudi v svojih izkazih ne obavlja več »za slepe vojake«. Da naše društvo doseže svoj namen in darovani znesek svoj cilj, prosimo vlnudo vse prijatelje slepih, da se nas čisto spominjajo in vse mlodare, ki so namenjeni »Podpornemu društvu slepih« v Ljubljani, Wolfova ulica 12, ali slepih vojakom pošiljajo v Ljubljansko kreditno banko v Ljubljani, kjer ima naše društvo svoj tekoči račun ali naravnost v društveno pisarno. Glede 50.000 kron, katere so poslale Jugoslovani, žene in dekleta iz Amerike za v vojni oslepele vojake v domovini, ugotavljamo dejstvo, da je upravišče »Slovenskega Narodca« povzelo v svojo pisarno našega predsednika G. F. Juraska in ga je poslalo z ameriškim in svojim pismom h takratnemu poverjenstvu za socialno skrbstvo, katere naj določi, kam naj se denar izroči. Podpisani podpredsednik je s predsednikom izročil pismi poverjeniku za socialno skrbstvo, kateri je obljubil del te vsote našemu društvu, kar še do danes nismo preleli. Trditve upravišča »Slovenskega Narodca«, da je naš predsednik hotel ta denar dvigniti, je čisto navedna laž in se nam zdijo tako zavijane obžalovanja vredno. Ker na je naš predsednik G. F. Juršek vsakoli požrtvovalen in zastopa ob vsaki priliki koristi našega društva in slepih anoh, se mu tem potom odbor naškreneje zahvaljuje in ga prosil, naj se tudi v bodoče z isto verno žrtvijo slepih, ki nri njih uživa splošno znanje. V Ljubljani, dne 26. marca 1922. — Anton Ukrit, t. e. podpredsednik, Franc Schwenner, t. e. blagajnik, Alojzij Levstek, t. e. odbornik.

— Ob meji ustreljen. V noči od 3. na 4. aprila t. l. so območni stražniki na planini pri Rakovu v bližini državne meje ustrelili Ivana Turka, ki je baje hitapil. Ustreljenega Turka so prenešli v mirušnico v Ravah.

— Na smrt na vešalih je bil te dni obsolen pred spletko poroto ubijalec Žužni, ki je pred več meseci umoril župnika Lovrinčevića in nato izropal župnišče.

— Slovenski fantje v Srbiji. Vojaki 1. pp. v Vranju, kjer je približno 800 Slovencev, prosijo za slovenske knjige. Knjige zbira in odpošlje trgovec Fran Bar, Cankarjevo nabrežje 5.

— Amerikanci obiščejo Dalmacijo. Kakor poročajo listi, obišče v kratkem večje število ameriških bogatašev dalmatinsko obalo.

— Obsojen zločinca. Te dni se je vršila pred sarajevskim sodiščem razprava proti nekemu Divljaku, ki je zvalil v Sarajevo soprogo nekega svojega zagrebškega prijatelja, ko odvedel v gozd in jo zaklal. Sodišče je zločinca obsodilo na 18 let.

— V Baranji je optiralo za mažar. ko državljanstvo 4593 oseb, za Nemško Avstrijo pa samo par desetlin.

— Nesreča na morju. Pred par dnevi se je iz Rogovce v Dalmaciji peljalo z navadno ribiško ladjo več ruskih obmojnih stražnikov v neki bližnji obalni kraj. Ko so se oddaljili od obale, se je ladja prevrnila in so tri osebe utonile.

— Palača znanstvene akademije v Belgradu iz Rogovce v Dalmaciji peljalo z navadno ribiško lepših zgradb v Belgradu. Dosedaj znašajo stroški okroglo 80 milijonov kron.

Gospodarstvo.

Gospodarski položaj Poljske.

Mednarodna trgovska zbornica je gospodarski položaj Poljske takole označila: »Gospodarska obnova Poljske je v vseh panogah narodnega gospodarstva v zadnjem času znatno napredovala.« Ta splošna ocena je oprta na številke posamnih gospodarskih uspehov. Priznana resnica je, da je Poljska opustila slepne bojne načrte, pa nastopila pot, ki drži do gospodarske preroditve poljske republike. Prvo mesto v narodnem gospodarstvu zavzema poljedelstvo. V letu 1920. je bilo na Poljskem 2.340.000 ha neobdelane zemlje, zdaj je pa samo 1.000.000 ha. Lansko leto so pridelali 3.588.000 ton rži, 884.110 ton pšenice, 1.038.000 ton ječmena, 2.032.900 ton ovsa, t. j. vsega žita za 230.000 ton več kakor l. 1920. in je bila vsa poraba krita z domačim pridelkom.

Zivinoreja bo v dogledni dobi na predvojni višini. Ko se je izvršila demobilizacija, so dobili poljski kmetje 48.000 konj, poleg tega dobe Poljaki od Nemcev kot vojno odškodnino 35.000 konj, od katerih so jih prevzeli že 9000.

Državni gozdovi, ki merijo 270.000 ha, so nesli državni blagajni nad 4 milijarde poljskih mark.

— Poljski premogovniki so dali vsega skupaj 41.788.000 ton premoga, proti 31.048.000 tonam 1920. leta. V primeri s predvojno dobo so nakopali v l. 1919. 68 odstotkov, v 1920. letu 71 odstotkov, v l. 1921. pa 82 odstotkov. Skoraj vsa poraba premoga v poljski industriji je krita z domačim premogom; uvaža se edino koks in sicer s Češkega.

— Petrolejna industrija je v polnem razmahu. Pridelale, ki je znašal v 1913. letu 88.000 cisteren, je vsekakor padel, tako da je bilo 1920. leta pridobljenega petroleja 77.000 cisteren, a naslednje leto (1921) je dosegla produkcija višino iz l. 1913., to je 88 tisoč cisteren. Ta industrija živi približno 11.000 delavcev proti 9600 delavskim močem v l. 1919. V prvi polovici lanskega leta je znašal izvoz petroleja iz poljske republike 5615 vagonov, dalje 15.000 vagonov bencina, parafina, vazelina in asfalta.

Poljska kovinska industrija je pridelala 1 milijon 600.000 ton železne rude. Predlansko leto se je produciralo v Gornji Šleški 1.250.000 ton kovin, a 56.000 ton v drugih krajih Poljske. — Lansko leto so nakopali soli 707.000 ton; za izdelovanje sladkorja je bilo na razpolago 53.700 oralov sladkorne pese in tekalna industrija je izdelala za 80 odstotkov več kot 1920. leta.

Gospodarski razmah označuje tudi rast delniških družb. V letih 1919. in 1920. je bilo ustanovljenih na Poljskem 350 novih delniških družb z glavnico 3.218.992.000 poljskih mark. V letu 1921. je bilo vseh delniških družb 788 z glavnico 9.323.085.890 poljskih mark, od teh je bilo 163 trgovskih družb s kapitalom 1.582.966.000 poljskih mark.

Poljske železnice merijo 15.683 km; imajo 3996 lokomotiv, 8489 osebnih ter 87.901 tovornih voz. Povprečno na dan so naložili 7600 tovornih voz, in množina blaga se je dvignila za 130 odstotkov v primeri z l. 1919.

Tudi izvoz se je izboljšal v znatni meri. V prvi polovici 1921. leta je znašal 878.000 ton proti 208.000 tonam v isti dobi v 1920. letu. — Z bližnjimi državami je stopila Poljska v trgovske stike, sklenila je dalje trgovsko pogodbo s Češkoslovaki, Romunsko, Mažarsko, Gdansko in Francosko. V dogledni bodočnosti bo sklenila trgovsko zvezo tudi z Rusko in Nemško. — A pri vseh teh solah straneh ne smemo prezreti poljske gospodarske krize, ki jo je zakrivil globoki padec poljske marke. V popolno okrevanje poljske industrije pa je potrebna bistroumna finančna politika doma in v stikih z inozemstvom.

g Žitni trg. Stanje na žitnem trgu v Vojvodini je neizpremenjeno.

g Parobrodni promet v jugoslovanskih lukah je bil l. 1921. sledeči: Baker 1281 ladij z 202.036 tonami, Bar 266 ladij z 113.860 tonami, Gruže 1276 ladij z 481.632 tonami, Korčula 1387 ladij z 303.461 tonami, Kotor 896 ladij z 173.434 tonami, Metković 1280 ladij z 173.434 tonami, Senj 511 ladij z 33.400 tonami, Split-Vranje 5756 ladij z 1.149.882 tonami, Šibenik 2683 ladij z 567.586 tonami.

g Bogastvo Italije in Jugoslavije. »Frankfurter Zeitung« prinaša sledeče primerjalno statistiko ekonomskega bogastva v Italiji in Jugoslaviji. Površina: Italija 314.000 km², Jugoslavija 260.000 km²; prebivalstvo: Italija 40 milijonov, Jugoslavija 13 milijonov; žito: Italija 9.500.000 ton, Jugoslavija 7.000.000 ton; konji: Italija 130.000, Jugoslavija 1.500.000; goveja živina: Italija 6.200.000, Jugoslavija 5 milijonov 300.000; prešči: Italija 2.500.000, Jugoslavija 5.200.000; ovce, k-ze: Italija 14 milijonov, Jugoslavija 15 milijonov; sladkor: Italija 100.000 ton, Jugoslavija 30.000 ton; premog: Italija 5 milijonov, Jugoslavija 3.500.000 ton; gozdovi: Italija 43.000 km², Jugoslavija 95.000 km²; ladjevie: Italija 1.240.000 ton, Jugoslavija 190.000 ton.

g Stanje papirnatega denarja v Italiji. V Italiji se nahaja v prometu za 14.031.218.000 lir papirnatega denarja. Kovinska podloga pa znaša 1.440.404.000 lir.

g Italijanske pristaniške zgradbe v Julijski Benetiji. Italijanska vlada je votirala za pristaniške zgradbe v Julijski Benetiji 20 milijonov lir.

g Cene petroleja v Poljski poskočile. »Kurjer Polski« poroča, da je cena petroleja poskočila pri kilogramu od 32—35 na 52—55 poljskih mark, lato velja parafin. Radi nizkih cen na svetovnem trgu je izvoz poljske nafte postal precej slab.

g Padec marke. Nemška marka je zadnje dni padla približno na pariteto naše krone. Ni nobeno čudo, saj je v Nemčiji za 122 milijard 903.500.000 mark papirnatega denarja v prometu.

g Premogovni sindikati. Zadnje dni preteklega meseca se je vršila v češkem ministrstvu za javna dela seja socialističnega odbora premogovne sveta, ki mu je načeloval rudarski svetovalec Milutin Jenko. Predmet seji je bilo vprašanje, ali se imajo uvesti na Češkem prisilni premogovni sindikati, kakršni so na Nemškem. Sprejeta je bila z 10 proti 6 glasovom resolucija, naj se uvedejo prisilni premogovni sindikati.

g Nekaj zanimivih števil iz češkega pivarstva. Kofra, ravnatelj Obrambne zveze pivovarstva v Čehih, je predlagal pondelj poročal v Pragi o pivarski industriji v češko-slovaški republiki. Iz jako zanimivega poročila smo posneli naslednje podatke: Največje pivovarnice na Češkem so: l. 1842. ustanovljena Meštanska pivovarnica v Plzni, leta 1864. ustanovljena Prva plzenska delniška pivovarnica v Plzni ter l. 1860. ustanovljena Delniška pivovarnica na Smihovu. V l. 1912—1913. je obrabovalo v Čehih 665 pivovarnic, 454 malih (do 15.000 hektolitrov na leto), 188 srednjih (do 100.000 hl) ter 23 velikih pivovarnic (nad 100.000 hl) in so dajali glavni vir dohodkov okoli 50.000 gostilniškim obrlom. Na leto se je porabilo ječmena približno 28.000 vagonov, hmelja 320 vagonov (skoraj polovico domačega pridelka), premoga pa okoli 62.000 vagonov. Izvoz je znašal 1/4 milijona hl, največ pivja je šlo na Dunaj, na Nemško in v Zedinjene države v vrednosti 30.000.000 K. V l. 1913/14 se je plačalo davka in pristojbin 124.000.000 K. Vsega skup je v češko-slovaški republiki približno 60 odstotkov pivovarne bišve avstro-ogrsko monarhije, a sedanjaja produkcija znaša 50 odstotkov predvojne produkcije. Izvoz piva je do prevrata precej ponesel, ali s prevratom se je češkemu pivu odprl nov trg na Slovaškem. Od prevrata se je pivovarska industrija polagoma oživljala, in v letu 1921 se je produciralo že 54 odstotkov predvojne produkcije. V začetku produktivne dobe 1919—1920 je prišlo do kolektivne pogodbe z delavstvom. Po tej pogodbi so bile mezde za daljšo dobo let stabilizirane. Uspeh delavcev je padel v primeri s predvojnim uspehom na 46 odstotkov. Z zakonom z dne 22. dec. 1921 je odpravljen davek od mladega piva ter uveden davek od gotovega izdelka. Davki so narasli od prevrata s 5,50 č. K za 1 hl l. 1919. na 92 č. K leta 1921, torej šestkratno.

g Režija dunajskih velebank. »Börse« poroča o režijah dunajskih velebank z ozirom na zadnje plače uradništva. Dunajska Union-banka šteje 1800 uradnikov, plača znaša 3980 milijonov; v Kreditni banki je zaposlenih 1400 uradnikov s 3080 mil. plače; v Anglobanki tudi toliko; v Länderbanki je 1200 uradnikov, kojih plača znaša nekaj nad 2640 milijonov; v Splošni prometni banki tudi toliko; Deposita izplača svojim 800 uradnikom nekaj manj kot 1780 milijonov itd. 14 glavnih dunajskih bank plača svojim uradnikom na leto več kot 35 milijard avstr. kron. »Börse« vprašuje, ali je mogoče, da bi banke take gorastane stroške krije iz rednega bančnega poslovanja. Prav verjetno je, da bo dunajske banke zadela težka kriza, ko minejo konjunkturi dobrički iz deviznih in borznih kupčij ter bodo bančni zavodi prisiljeni, da bodo svoje režije krili iz pravičnih prejemkov, provizij, obresti, manipulacijskih pristojbin itd. Ze danes se pripeti, da nimajo borzni in devizni oddelki dunajskih velebank kakšne dni — nobenega posla.

g Drugi graški blagovni semenj se bo vršil od 26. avgusta do 3. septembra t. l. Semenj bo združen tudi s poljedelsko razstavo alpskih dežel in Burgenlanda.

BORZA.

Zagreb, 5. aprila. (Izv.) Devize. Berlin 102 do 105, Milan 1700—1735, London 1435—1437, (čeh) 1425—1435, Newyork (kabel) 322—0, (čeh) 321—322, Pariz 2925—2930, Praga 618—621, Švica 6300—6400, Dunaj 4.25—4.35, Budimpešta 37.50 do 38.75, Varšava 10—10.50, Valute. Ameriški dolarji 318—318.50, bolgarski levi 100—0, češkoslov. krone 600—608, napoleondori 1025—0, nemške marke 106—112, švicarski franki 6300—0, italijanske lire 1695—1715.

Belgrad, 5. aprila. (Izv.) Devize. Dunaj 1.15 do 0, Berlin 26—0, Budimpešta 9.50—0, Bukarešta 0—62.80, Milan 430—0, London 360—361, Newyork 82.50—0, Pariz 741—742, Praga 155—156, švicarski franki 1575—0.

Curih, 5. aprila. Berlin 1.64, Newyork 514, London 22.64, Pariz 47.55, Milan 27.275, Praga 9.55, Budimpešta 0.58, Zagreb 1.55, Varšava 0.13, Dunaj 0.066, avstrijske krone 0.07.

Berlin, 5. aprila. Dunaj 4.13, Budimpešta 26.45, Milan 1668.90, Praga 535.75, Pariz 2889.35, London 1387.25, Newyork 315.35, Curih 6107.95.

Praga, 5. aprila. Dunaj 0.615, Berlin 17.005, Rim 284.75, Budimpešta 5.90, Pariz 489, London 235.50, Newyork 53.075, Curih 1045.50, avstrijske krone 0.615, italijanske lire 281.75.

Štalerske novice.

— V Gornji Radgoni, na najskrajnejši slovenski meji, je 25. marca nastopil Orel (okrožje Ljutomer) z lepo uspešo akademijo, pri kateri so poleg tevaladnih točk (proste vaje Orlov, Orlic in naraščaja ter skupine) in deklaracij nastopili govorniki, tamburaši in pevci. Zaključili so dobro obiskani nastop z živo sliko: orlovstvo se pokloni kralju Aleksandru. — Akademija je zelo ugodno vplivala na narodnostnem in patriotičnem oziru na ljudstvo, ki živi, oddaljeno od Slovenije vsled neugodnih prometnih zvez, skoro obkoljeno od Nemcev.

g »Zdravniško društvo v Mariboru« je podarilo mesto venca na grob člana in tovariša dr. Turšiča vdovi iz svojega pogrebnega sklada 16 tisoč kron.

g V Rogški Slatini se vrši v nedeljo dne 9. t. m. ob 10. uri v verandi hotela »Pošta« veliko protestno zborovanje vseh obrtnikov in trgovcev celega rogaškega okraja proti uvedbi vojnega davka za leto 1920, prometnemu davku in neznošnim davčnim bremenom.

g Reveži na cesti — kapitalisti v bišo. Iz Maribora poročajo: Uradno izdajalo naredbe in zakone, ki izključujejo izrabo stanovanjskih poslopj v tovarniška podjetja. V praksi pa

gospodje sami ne le ponujajo taka poslopja špekulantom, ampak pomagajo še metati ljudi iz takih hiš na cesto, ne da bi jim preje prekrbeli stanovanja drugje. Križev dvor v Studencih je javno potrdilo za tako dvojno naravo naših državotvornih. Križev dvor mislimo da je bila last glavnega stebra štajerskih državotvorcev, g. Petovarja. Prodaj ga je Jugoslovenskemu Lloyd. Kdo je ta »Jugoslovenski Lloyd«, to ni nobena skrivnost; v njem in okoli njega se sučejo poleg hrvatskih in mažaron-skih židov tudi zelo, zelo visoke osebe, poro-dice iz Belgrada. Nas bi to ne zanimalo in ne ugovarjali bi, če si ta pestra družba tudi v Mariboru postavi svojo podružnico. Pa kar nas mora zanimati, je poročilo iz Maribora iz vrst prizadetih strank. In to poročilo se glasi na-ravnost neverjetno. Družba je vrgla že lani mnogo strank na cesto ter si iz stanovanjskih prostorov preuredila svojo tovarno. Ostalo je še 16 strank. Družba skuša s tožbami spraviti še te ljudi na cesto. In stanovanjski urad, ka-terege predsednik je pristaš socialistične stranke, ne štiti ubogih strank, marveč vele-kapitalistično podjetje.

Š Skesani konjski tat. Jakob Gajgar, čevljar iz Sv. Petra pod Mariborom, je mlad mož z ženo in otroci, pa star prijatelj tuje lastnine. Posteno de-lo ga ne veseli, potika se raje okrog in kraje. V zadnjem času je začel v družbo konjskih tatov, ki so ukradene konje vtihotapljali v Nem. Avstrijo. V slučaju ukradenih Cizlerjevih konj so jih v Av-striji zasačili. Avstrijci zaprli doma, Gajgerja pa so poslali v Maribor. Pri glavni razpravi dne 27. t. m. je svoje zgrešeno življenje obžaloval — »ni-sem vreden milosti, ampak usmilit se moje ne-srečne družine; žena leži na jetiki, otroci bolni brez oskrbe.« Senat se je pri odmeri kazni res oziral na nesrečno rodbino ter Gajgerja obsodil samo na 6 mesecev ječe ter obsojencu dovolil, da gre iz zapora domov, da preskrbi družino in nastopi ka-zen šele 1. junija.

Š 50.000 kron vredno verižico iz platina je iz-gubila gospa Avguštinova v Celju. Na verižici je bil privezek iz slonove kosti z vrezano Marijino sli-ko, obrobljen z biseri in z demanti.

Ljubljanske novice.

Ij Volitev v občinski agrarni odbor. Vo-livni imenik za občinski agrarni odbor za Črno vas (barje) je sestavljen in leži pri mestnem go-spodarskem uradu skozi 8 dni to je od 5. do 13. aprila t. l. ob uradnih urah vsakemu na vpogled. Volivni imenik ostane ostane isti, kakor lansko leto, če bi se v omenjenem času noben interesent ne prijavil in zahteval vpis ali pa, da se ne-pravi volivec črta iz imenika. Interesentje naj za-doste dolžnostim, ki jih nalaga § 5. ministrske naredbe z dne 1. februarja 1920, št. 1459. Ob-enem se pozivljajo interesenti, da se volitve v to-zadevni občinski agrarni odbor, ki se vrše dne 30. aprila 1922 ob 8. popoldne v šoli na Barju, v polnem številu udeležijo.

Ij Prosveta Krakovo-Trnovo. V petek, 7. t. m., ob 7. uri zvečer, predavanje o Tolstem in drugih ruskih pisateljih. Vsi člani vabljeni. Ij Od danes naprej se prodajajo vstopnice za klavirski koncert, katerega priredi v pone-deljek, dne 10. t. m., koncertna pianistka ga. Dana Golia-Kobler. Cene običajne. Predpro-daja vstopnic v pisarni Glasbene Matice. (K) Ij Pokrajinska zadruga tesarskih mojstrov

Slovenije v Ljubljani, Linhartova ulica št. 25, naznanja, da se bodo vršile vajeenske presku-snje od začetka aprila do koncem maja 1922. Va-bimo vse gg. člane-mojstre, da v mesecu aprilu prijavijo one vajeence k preskušnji, ki bodo do koncem maja končali svojo vajeensko dobo. Pri-jave je nasloviti na zadruge ter obenem predlo-žiti vajeensko učno pogodbo. — F. Ravnikar, t. ž. načelnik.

Ij Zdravstveni iskan. V Ljubljani je od 26. marca do 1. aprila umrlo 14 moških in 12 ženskih, skupaj 26 oseb, med temi je bilo 9 tujcev. Umrli so: 3 valed življenske slabosti, 2 valed jetike, 1 valed pljučnice, 1 valed zastrupljenja rane, 2 valed možganske kapi, 5 valed srčne hibe, 2 valed raka in 9 valed drugih naravnih vzrokov smrti. Rodilo se je 16 moških in 13 ženskih, skupaj 29 otrok, med njimi 2 mrtvorojenčka. Od nalezljivih bolezni sta bila prijavljena dva slučaja škrlatice in 1 slučaj trebušnega legarja.

Ij Ukradene češnje na dolenskem kole-dvoru. Filip Persoglio, Matija Bela in Ant. Stru-na so v noči od 1. na 2. februarja letos ukradli na dolenskem kolodvoru 4 vreče češnje, od ka-terih so prodali 183 kg za 4575 kron neki trgovci. Od tega denarja je dobil Struna 1600 K, Perso-glio 800 kron, ostanek pa Bela. Deželno sodišče je prisodilo Persogliu 2 in pol, Beli 3 in Struni 3 mesece težke ječe.

Ij Pretkan goljuf je Rihemberčan Alojz Jazbec. Svojo dedščino je zapil. Meseca februarja 1920 je bil orožnik in je izvalil Mariji Pajnovi v Fužinah zlatnine in srebrnine v vrednosti 7455 k. Meseca novembra 1921 je pa ogoljufal v Ljubljani Franciško Malgaj za 2400 in Dimitrija Ličena za 400 kron. Deželno sodišče je prisodilo Jazbecu 6 mesecev težke ječe.

Cerkveni vestnik.

c Jeršetove Smarnice so pravkar izšle in se naročajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Cena vezani knjigi je 30 Din, po pošti 31 Din.

c Nočni častivi presv. Rešnjega Telesa ima-jajo danes ponoči redno mesečno molitveno uro vsa noč. Prosi se polnoštevilne udeležbe. Vabimo tudi druge može, da se je po možnosti udeležijo.

Prosveta.

pr Nova jugoslovanska katoliška revija. Izšla je v Dubrovniku »Nova Revija«, vjeri i nauči, urednik O. Petar dr. Grabič, izhaja štiri-krat na leto. — Revija je zamišljena kot znan-sstvena revija šestih jugoslovanskih franciškan-skih provinc, sicer pa hoče služiti verskoku-lturnim problemom za celo javnost sploh. — Med članki je najbolj interesantna razprava o religiozni ideologiji pravoslavnega vladike dr. Velimirovića od dr. Ivanova. — O. Talija piše o laični soli. O. Vlašić o novem pravcu v pro-učavanju sv. pismu, fra dr. Crnica o sv. stolici in konkordatu s posebnim ozirom na potrebo konkordata v Jugoslaviji. — Slovenski del pri-naša članek o pomenu Franciškovih idej za današnje dobo iz cikla predavanj o sv. Fran-čišku, ki so se vršila lansko leto v okrilju »Društva sv. Bonaventure v Ljubljani«. Pri-pomnili bi pa, da ta sestavek ni prešel skrbne korekture in da mu očitno manjka zadnje pi-e, kar bo najbrž krivda redakcije. — Pre-gled je zelo bogat.

pr Štrekljeve Historična slovnica slovenskega jezika. »Zgodovinsko društvo« v Mariboru je ra-vnokat izdalo prvi snopič že dolgo pričakovane

Štrekljeve historične slovnice. Valed raznih ovir, katere pojmašuje društveni odbor v pred-govoru, izhaja delo šele deset let po Štrekljevi smrti. Delo priznanega strokovnjaka bi bilo brez dvoma ostalo v rokopisu, da se ni zavzelo zanj baš Zgodovinsko društvo. Vendar v teh dragih časih delo ne more iziti nasekrat v celoti, temveč se je moralo razdeliti na snopiče, ki bodo hitro sledili drug za drugim, če bo dovolj odziva in podpore v javnosti. — Prvi snopič obsega štiri pole in podaja literarnohistorični pregled sloven-skih slovničarjev, poglavji o slovenski grafiki in o pravopisu, obravnava glasove po njihovi izreki ter prične razjašnjati razmerje med glasovi se-danjega jezika in glasovi staroslovenščine ter drugih jezikov. Prepričani smo, da bo delo našlo v naši javnosti dovolj prijateljev in ga bo Zgo-dovinsko društvo moglo v kratkem dokončati. Prvi snopič, okusne zunanje oblike, tiskan v Mohor-jevi tiskarni, stane 10 dinarjev in se naroča pri Zgodovinskem društvu v Mariboru, a dobivalo se bo tudi po vseh večjih knjigarnah.

pr Slovenski učitelji. Vsebinska 2—3 številke: Nežika Klun: Prosti čas učiteljske. — Fr. Lužnik: K reformi računskega pouka. — M. Heric: O raz-mišljevalni (spekulativni) in praktični metodi di-vidiranja z desetinskimi števili. — I. Kramar: Vážnost grškega jezika. — Društvena in stanov-ska kronika.

pr Pevske vaje pri »Ljubljanskem Zvonu« se vrše redno vsake sredo ob pol 8. uri za ženski zbor, vsak petek ob pol 8. uri za moški zbor in vsak ponedeljek ob pol 8. uri zvečer za mešani zbor. (K)

Narodno gledališče.

DRAMA.

Četrtek, 6. aprila: Marija Stuart. Izven. Petek, 7. aprila: Marija Stuart. Red D. Sobota, 8. aprila: Namišljeni bolnik. Izven. Nedelja, 9. aprila: Anatol. Izven. Ponedeljek, 10. aprila: Namišljeni bolnik. Red B. Torek, 11. aprila: Zaprt. Sreda, 12. aprila: Anatol. Red A. Četrtek, 13. aprila: Zaprt. Petek, 14. aprila: Zaprt. Sobota, 15. aprila: Zaprt.

OPERA.

Četrtek, 6. aprila: Cavalleria rusticana. Plesna legendica. Red E. Petek, 7. aprila: Madame Butterfly. Red C. Sobota, 8. aprila: Bajaja. Red E. Nedelja, 9. aprila: Gostovanje ge. Vesel-Pola iz Zagreba: Hoffmannove pripovedke. Izven. Ponedeljek, 10. aprila: Zaprt. Torek, 11. aprila: Gostovanje ge. Vesel-Pola iz Zagreba: Hoffmannove pripovedke. Red A. Sreda, 12. aprila: Luiza. Red D. Četrtek, 13. aprila: Zaprt. Petek, 14. aprila: Zaprt. Sobota, 15. aprila: Zaprt.

Klasična drama na našem odru. Danes je v dramskem gledališču premijera Schillerjeve tra-gedije »Marija Stuart«, ki jo je slovensko gleda-lišče že leta 1911 uprizorilo z velikim uspehom. Prepričani smo, da uspeh tudi sedaj ne bo iz-ostal, kajti v kolikor smo imeli priliko se pre-pričati, je igra prav dobro pripravljena, če iz-vzamemo nekatere malenkosti. Režiser g. Danilo se je potrudil, da tudi s skromnimi sredstvi, ki so mu bila na razpolago, spravi uprizoritev na umetniško višino, kakor jo zahteva že delo samo. V glavnih vlogah nastopijo naše priznane moči kakor gospe Šaričeva, Danilova, Juvanova, gg.

Danilo, Zeleznik, Gregorin, Kralj, Lipah in drugi, ki so nam porok, da bo imelo občinstvo zopet par lepih večerov.

Razmere v gledališču se počasi čistijo, ven-dar smo mnenja, da se na ta način ne bodo nik-dar razčistile, pač pa le poslabšale. Kakor čujemo iz gledaliških krogov, sta dosedanja upravni ra-vnatelj g. I. Rus in blagajnik g. Rakovec suspen-dirana. Na mesto ravnatelja pa je imenovan g. J. Bitenc, ki se ga slovanska javnost že spominja izza njegovega sekvestrovanja pri »Kazinic«. Na tako odgovorno mesto nikakor ne spada mož z Bitenčevu upravno kvalifikacijo, ki jo je pokazal kot upravitelj »Kazine« in ki je oblasti dobro znana. Ako je kljub temu imenovan za ravnatelja, smatramo ta čin za korupcijo. Njegovo imenovanje smatramo za izzivanje že itak dovolj razburjenega javnega mnenja in more vzbuditi samo domnevo da merodajnim faktorjem ni do sanacije razmer. Zahtevamo, da se preiskava pospeši in o rezul-tatih obvesti javnost, ker bodo v nasprotnem slu-čaju razni hujskači le uspevali.

Dijaški vestnik.

d Skupščina »Danice« in »Zarje« se bo vršila jutri ob osmih zvečer v dvorani Aka-demškega doma. Referira univ. prof. gosp. dr. Ujčić: »Samovzgoja — morala, dužabnost«.

d Kamniška podružnica S. D. Z. ima svoj občni zbor v sredo, 12. aprila 1922, točno ob 12 $\frac{1}{2}$ uri v čitalnici Društvenega doma v Dom-žalah. Dolžnost vseh članov in članic je, da se običnega zbora polnoštevilno udeležijo. Nihče naj brez opravičenega vzroka ne izostane. — Predsednik.

Turistika in sport.

Sestanek članov (članic) S. K. Šparta se vrši v četrtek, dne 6. t. m., ob pol 8. uri zvečer pri Novem svetu (Prešernova soba). Sestanka naj se udeležijo odbor, redni, podporni in usta-novni članice, ki so v tekočem letu vstopili. Zelo važno! Polnoštevilna udeležba po-trebna. — Tajnik IL.

Dobra žena in mati ima doma vedno nekaj steklenic lekarn. Feller-ja prijetno dišečega »Elsa-fluida«. Dobro služi za drgnjenje hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za usta, kožo in gla-vo. Je mnogo močnejši, izdatnejši in delujoči kot Franc. žganje. 3 dvojn. stekli ali 1 špeci. steklen. z zamačem in poštnino pošlje za 72 K: Eugen V. Feller, Stubica donja. Elsatrg 134. Hrvatsko.

Meteorološko poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opre-govanja	Baro-metar v mm	Termo-metar v C	Relativna vlažnost v C	Nabo, vetrov	Prijava v mm
4. 4. 21 h	721.4	8.2	0.6	dež	—
5. 4. 7 h	720.3	4.2	0.6	sneg sever	24.2
5. 4. 14 h	728.6	6.7	0.8	dež	—

KNJIGOVODJA

išče službe v Ljubljani. Ponudbe na upravo »Slovenec« pod: »Bilancist 1142c.

Blagajničarka

se sprejme v RESTAVRACIJI NA GLAV. KOLODVORU v Ljubljani.

Mlinarja za vodni mlin, dobrega, za-nesljiv, ki zna klepati ka-men, iščem za Jul. Benečijo. Mesečna pla-ča 100 lir, hrana in stanovanje po dogo-voru. — Sprejme se tudi starejša, samo-stojna služkinja. Naslov: IVAN TOMŠIĆ, Ilir-ska Bistrica št. 7. 1288

Traži se za OSIJEK samostalni PALIR za visokogradnje i željezo-beton.

Prednost imadu, staubenih prilika radi, neženjen. — Opširne ponude za oznakom izvedenih radova, prepisima svjedodžba i plačionim zahtje-vima treba poslati na tvrtku Adolf & Ernst Ehrlich 1289 Osijek.

Dežni plašči iz »gumec« ter »impregnirani« Raglani Blago za pelerine iz veblo-dove dlake Angleško (Hommes-punes) in češko sukno v največji izbiri. Površniki

Drago Schwab
manufaktura, moda in konfekcija
Pod Narodno kavarno LJUBLJANA Dvorni trg št. 3.

NB.: Na željo se izdelujejo vsakovrstne obleke točno in solidno v lastnem modnem salonu ali pa se oddaja posamezno blago, podlaga in druge krojaške potrebščine!

SUKNO

za promenadne in športne obleke v bogati izbiri

A. & E. SKABERNE
Ljubljana, Mestni trg 10.

Urarskega pomočnika

popolnoma samostojnega delavca v veli-kem in malem delu, sprejme proti po-polni oskrbi in plači po dogovoru Vladi-mir Hoffman, urar in juvelir, Gospić, Hrvatsko. 1270

Ne zabite, da je pri vinu, čaju in kavi najboljši »KEKS« VIDIC — JESENICE GORENJSKO.

PRODAM po najnižjih cenah hrastove masivne spalne oprave IV. ANDLOVIC, mizar, Ljubljana Gosposvetska cesta 13. pritičje, vrata 33.

Na prodaj je dobro ohranjen stoječ BENCIN - MOTOR

sistema Hormek. Napravi se lahko tudi na dinamo. Ima tri konjske sile. Ogleda se in dobi natančnejše podatke pri MARIJI JENKO v Virmaših št. 10 5 minut od kolodvora Škofja Loka. Prosi se, da si interesentje ogledajo motor v teku dveh ali treh tednov.

Modne in športne obleke lastnega izdelka in po najnovejših krojih

Športne čepice Kravate-samozaveznice Perilo itd., itd. vedno v zalogi pri tvrdki

RAZGLAS. V nedeljo, 9. aprila ob 9. uri dop. se vrši na Stari štrangi (postaja Dre-novgradi pri Vrhniki) v gostilni JANSKA prostovoljna DRAŽBA naslednjih javna DRAŽBA predmetov: 2 konja, 3 krave, več različ. voz. 2 slamo-reznic, čistilnik za žito, stroj za rezanje repe, seno, slama, razna oprava itd. 1294

Dravograd Hiša Dravograd s hlevi itd. v Dravogradu, s sadnim vrtom ter vrtom za zelenjavo in gostilniška koncesija na prodaj. Ponudbe pod: »DRAVOGRAD 1291« na upravnistvo »Slovenec«.

Prav dober KONJ

je naprodaj v St. Vidu nad Ljubljano št. 4. Cena 14.000 kron.

Iščem »ŠPANA« ali »MAJERJA«

za svoje kmetijsko poselstvo. Prednost imajo kmečki sinovi, večji vsakega kmeč-kega dela. Nastop službe takoj. Ponudbe, opremljene s prepisi morebitnih spriče-val in s plačilnimi zahtevki, naj se 1290 pošljejo na naslov: JOSIP LENARČIĆ — VERD PRI VRHNIKI.

Krasna, velika SLIKA, ki predstavlja »Kristusov pogreb«, se proda. — Naslov pove upravnistvo »SLOVENEC« pod št. 1297.

Malo posestvo v Vrblju pri žalcu

četrt ure od postaje, z zidano hišo in gospodarskim poslopjem, z okoli 2 orala njiv, z vpejano električno lučjo

TAKOJ NA PRODAJ. Poizvedbe pri: dr. ANTONU OGRIZEK-u, odvet-niku v Celju. 1801

Bombaž za pletenje v raznih bar-vah kakor tudi prešite odevje se dobe v trgovini KARL PRELOG, Ljubljana, Stari trg št. 12. 886

Abadie

cigaretni papir in strošnice. Glavna zaloga in samoprodaja: 764 A. LAMPRET, Ljubljana, Nunska ulica 19.

SVETLO-KOPIRNE ODTISE (PAVZE) STAVBNIH, STROJNIH I. DR. NACRTOV, POZI-TIVNE IN NEGATIVNE, V POLJUBNI VELIKOSTI IN NAKLADI

KLISEJE

ZA ENO- ALI VEČBARVNI TISK, V POLJUBNIH OBLI-KAH, ZA VSE VRSTE TISKA OD PREPROSTE DO NAJ-FINEJŠE

FOTO-LITOGRAFSKA DELA

PO NAJMODERNEJSEM NAČINU, IZVRŠUJE V KRATKEM ČASU IN PO ZMERNIH CENAH

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

LJUBLJANA

St. 195.

Prodaja lesa.

Iz gozdov mesta Kočevje se ponudbenim potom prodaja 1500 jelk v doprsem premeru od 40 cm naprej, dalje kakih 100 podrtic (Wind-fälle), 300 do 400 stoječih bukev in pri sekanju poškodovana debla. Pismene ponudbe je do 18. aprila 1922 vložiti pri tukajšnjem uradu. Za kavejjo je položiti znesek 50.000 kron v gotovini. — Pogoji se lahko med uradnimi urami vpogledajo pri tukajšnjem uradu ali pa proti položbi 100 K dobe popisi. 1272

PREMOŽENJSKA UPRAVA MESTA KOČEVJE, dne 31. marca 1922.

je, za kar je na razpolago deset tovornih avtomobilov.

Centrala: LJUBLJANA, Rimska cesta 2.

Podružnice:

LJUBLJANA, Dunajska cesta 23, tel. št. 470.
MARIBOR, Jurčičeva ul. 9, tel. št. 133.
BEOGRAD, Knez Mihajlova ulica št. 3.